

Resultaten vleermuiswintertellingen Drenthe 2017/2018, nov. 2018

Object	Baard- vleermuis (<i>Myotis mystaci- nus</i>)	Gewone Grootoor- vleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	Water- vleermuis (<i>Myotis dauben- tonii</i>)	Franje- staart (<i>Myotis nattereri</i>)	Gewone dwerg- vleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Vleer spec.	Totaal 2017/ 2018	Totaal 2016/ 2017
Noord- en Midden-Drenthe								
Vlindertuin, De Groeve	0	0	0	0	0	0	0	0
De Braak landgoed NM, Paterswolde	0	0	0	0	0	0	0	0
De Haar, Laaghalerveen	0	3	0	0	0	0	3	3
Verkeerspark, Assen	2	0	0	0	0	0	2	3
Zeijerwiek, Zeijen	0	2	0	0	0	0	2	0
Aardappelkelder kamp Westerbork	81	6	51	9	0	0	147	223
SS-schuilbunker kamp Westerbork	1	0	0	0	0	0	1	0
Granaatbunker	21	2	9	0	0	0	32	26
Bunker, Peest	15	1	0	3	0	0	19	18
Bunker Vosbergen landgoed, Eelde	12	1	0	2	0	0	15	21
Appelkelder Gouvenerstuin, Assen	-	-	-	-	0	-	-	-
A9 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
A12 Mob.complex, Oudemolen	0	1	0	0	0	0	1	1
A13 Mob.complex, Oudemolen	0	4	0	0	0	0	4	-
A14 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
B2 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
B4 Mob.complex, Oudemolen	0	3	0	0	0	0	3	2
B5 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	-
A5 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
A6 Mob.complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
A7 Mob.complex, Oudemolen	0	1	0	0	0	0	1	1
A8 Mob. complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	0
A10 Mob. complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	
A11 Mob. complex, Oudemolen	0	0	0	0	0	0	0	
Haarveld, Roden	-	-	-	-	-	-	-	0
Mariëncamp, Rolde	6	2	0	0	0	0	8	5
Anloo Handgranaatbunker	0	1	0	0	0	0	1	2
Anloo Kaartenbunker	0	0	0	0	0	0	0	0
Bunnerzandweg	0	0	0	0	0	0	0	0
Veenweg	0	0	0	0	0	0	0	0
Zuid-Drenthe								
Hunzedal, Borger	0	0	0	0	0	0	0	0
Kelder Martensplek, Nieuw-Balinge	6	1	5	18	0	2	32	24
Tissing, Ruinen	1	2	0	0	0	0	3	2
Mulder, Geeuwenbrug	4	8	0	2	0	0	14	24
Kelder Dickninge landgoed, De Wijk	34	0	12	34	0	0	80	70
Waterkelder boerderij Dickninge, De Wijk	3	0	5	0	4	1	13	9
Vleermuis-kelder Schoonhoven	1	6	0	45	0	1	53	31
Spier, fam Haar	0	9	0	0	0	0	9	9
Vorrelvenen	-	-	-	-	-	-	-	-
Vleermuis-kelder Diever	0	0	0	0	0	0	0	0
Munitiebunker Nieuw-Balinge	0	1	0	0	36	0	37	29
Geluidswal A28, Spier	0	1	0	0	0	0	1	0
Heinegoor	0	0	0	0	0	0	0	0
Klinkenvlier	0	2	0	0	0	0	2	3
Aardappelkelder Westersebos	0	0	0	0	0	0	0	0
Weijerswold	0	0	0	0	0	0	0	0
Sluiskelder koppelsluis	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 2017/2018	187	57	82	113	40	4	483	
Totaal 2016/2017	242	61	77	96	29	10		506

Opmerkingen

Er is dit jaar wederom een afname in absolute aantallen, maar redelijk beperkt (- 23). De afname is wederom vooral toe te schrijven aan een afname in het aantal gewone baardvleermuizen (- 55). Verder is er bij de gewone grootoren een lichte afname (- 4), bij de watervleermuizen een lichte toename (+5), bij de franjes-taarten enige stijging (+ 17) en tot slot ook bij de gewone dwergvleermuizen enige stijging (+ 11).

Coördinatie

Kathelijn De Maeijer (Noord/Midden) en Henk van Netten (Zuid), Pauline Arends (aardappelkelder, SS-bunker en granaatbunker), Jan Nicolai (Koppelsluis, Heinegoor, Klinkenvlier, Weijerswold en Schoonebeek) en Erwin Hooge (Schoonhoven), geassisteerd door leden van de Vleermuiswerkgroep Drenthe en beheerders van de verblijven.

Met dank aan de medetellers:

Henk van Netten, Jan Mager, Huub Vlemmix, Eva de Hullu, Guido Nijland, Tara Paerels, Lars Sluiter, Evert-Jan Slot, Pauline Arends, Harry Offringa, Gerard Schalk, Reinier Meijer, Erwin Hooge, Wietske Jonker, Hilko Bosma, Rinus Dillerop, Johan Wessel, Janien Kamps, Tom Hunt, Ron Hanisch (en een ieder die ik mogelijk vergeten ben).

Noord- en Midden-Drenthe

Vlindertuin, De Groeve

Het blijft helaas nog altijd stil op vleermuizengebied in dit verblijf. Wel waren de kleine watersalamanders weer aanwezig.

Onderkomen De Braak

Ook dit jaar geen vleermuizen in het verblijf. De hoeveelheid water in de kelder was dit jaar weer erg veel en dus hoog.

*De deur openen van verblijf De Braak
(Kathelijn De Maeijer)*

*Alpenwatersalamander en Grote aardslak
(tigerslak) in De Haar (Rinus Dillerop)*

De Haar, Laaghalerveen

Dit jaar wederom drie gewone grootoren en meer dan 150 alpenwatersalamanders (!), enkele bruine kikkers (3), een groene kikker (1) en tijgerslakken (zeker 12).

Verkeerspark, Assen

Dit jaar vonden we drie baardvleermuizen (vorig jaar alleen grootoren). Vorig jaar troffen we hier een boommarter aan; de latrine was nog steeds aanwezig, maar er leken geen verse sporen aanwezig. Wederom waren er veel alpenwatersalamanders aanwezig (> 40), enkele bruine kikkers (3) en veel tijgerslakken (zeker 26).

Zeijerwiek, Zeijen

Vorig jaar even niets, dit jaar weer twee grootoren. Ook hier een enorm aantal alpenwatersalamanders, voorzichtige schatting rond de 300 individuen; ook kleine watersalamander en bruine kikker vertoeven hier graag.

Aardappelkelder kamp Westerbork

Vorig jaar nog 223 vleermuizen en nu verder gezakt naar 147. Watervleermuis en grootoor zijn ongeveer vergelijkbaar met vorig jaar qua aantallen. Er zijn minder franjestaarten en weer een stuk minder baardvleermuizen.

SS-schuilbunker kamp Westerbork

Dit jaar 1 baardvleermuis.

Bunker Peest

Een vergelijkbaar aantal vleermuizen in vergelijking met vorig jaar, 18 in totaal. Wat meer baardvleermuizen en minder grootoren t.o.v. vorig jaar. De deur is nog altijd met een eenvoudig middel wat dicht gehouden; maar niet volledig afgesloten. Rond de afgesloten tweede ingang zijn meerdere exemplaren kamsalamander en alpenwatersalamander aangetroffen.

(in de zomer van 2018 is er een rvs grendel aangebracht die 's winters met een discusslot kan worden afgesloten en de invliegopening is aangepast. Die was meer dan 50 mm om de –eerder functionerende - geheime grendel te kunnen bedienen. Om te voorkomen dat een steenmarter erin kan is deze verkleind tot 35 mm. Het bordje is aangepast met adviezen en verboden ten aanzien van betreding).

Bunker Vosbergen landgoed, Eelde

Het aantal vleermuizen is wat gedaald. Van vorig jaar 21 naar 15 dit jaar. Helaas bleek bij aankomst dat de deur geforceerd was; en de plaat aan de onderzijde was eraf gehaald.

(in de zomer van 2018 is de deur gerepareerd: schot onderaan de deur is vervangen, slotbeugel aangebracht, deze zit door een groter gemaakt sleutelgat).

Kelder Gouverneurstuin Assen

Het verblijf was nog steeds ontoegankelijk door een hoge waterstand in het verblijf. Afgelopen jaar is hier door de gemeente Assen geen verdere actie op ondernomen.

Mobilisatiecomplexen Oudemolen

Dit jaar zijn er negen grootoren aangetroffen, verspreid over de gebouwen (vorig jaar acht). De twee gebouwen die vorig jaar niet konden worden geteld, omdat ze afgesloten waren, zijn dit jaar wel weer geteld. Daarnaast zijn er twee extra gebouwen bekeken (A10 en A11). Meerdere gebouwen die bekeken werden waren nogal aan de droge kant (A14, A15, A5, A6, A7, A8 en A11).

Haarveld, Roden

In overleg met de Zoogdierenvereniging is voor dit verblijf besloten niet meer jaarlijks te gaan tellen; over 5 jaar weer een keer mee nemen in de telronden. De gemeente is hiervan op de hoogte gebracht en wel gevraagd om te zorgen dat de aanvliegroute vrij blijft en de deur gesloten.

Mariëncamp, Rolde

Tijdens de reguliere telronde bleken we het verblijf niet in te kunnen; we hadden een verkeerde sleutel mee gekregen. Deze is dus later alsnog geteld. Dit jaar iets meer baardvleermuizen (6) en grootoren (2). Totaal iets meer vleermuizen, namelijk acht in vergelijking met vorig jaar toen er in totaal vijf vleermuizen in het verblijf waren.

Granaatbunker

Dit jaar weer een stijging in aantallen. In totaal zijn er 32 vleermuizen geteld (vorig jaar 26). De baardvleermuizen aantallen zijn hier behoorlijk stabiel; dit jaar zit de stijging hem vooral in meer watervleermuizen in het verblijf.

*Granaatbunker: baardvleermuis en watervleermuis zij aan zij
(Kathelijn De Maeijer)*

Bunnerzandweg

Er werden nog geen vleermuizen aangetroffen in het verblijf. Het slot was nog altijd niet aanwezig. Ook de kieren aan de voorzijde bij de deur zijn er nog, vanwege het wegspoelen van een deel van de aarden deklaag. Het zou goed zijn als de afsluiting wordt hersteld en de deklaag wordt hersteld.

Veenweg

Er zijn helaas nog steeds geen vleermuizen. Er stond een laagje water in het verblijf. De temperatuur was 7°C. Mogelijk zijn aanpassingen aan de invliegopening nog een poging waard (weghalen zandlichaam bij stukje van de invliegopening?). Er mist nog steeds een geleidende beplanting naar de invliegopening. Het is nog altijd aan te bevelen om de zuidelijke houtsingel langs de sloot door te trekken. Beter is een nieuwe opgaande houtstructuur in het verlengde van de invliegopening.

Het verblijf Veenweg, Eelde vliegveld. Via een trap kan het verblijf worden ingegaan. Met een zonnepaneel en pomp wordt het verblijf nu aardig droog gehouden (Kathelijn De Maeijer)

Anloo, Handgranaatbunker

Dit jaar was er een grootoor in het verblijf aanwezig. In 2017 zijn er wijzigingen in het verblijf aangebracht. Er zijn 3 tussenmuurtjes geplaatst, in 1 van deze muurtjes, in een spleet zat de grootoor. Ook willen ze nog verbeteringen aanbrengen in de vochtigheidsgraad van het verblijf. Het plan is om nog enkele gaten te gaan boren, zodat water naar binnen kan druppen.

Anloo, Kaartenbunker

De teller blijft op 0 staan voor dit verblijf. Ook in dit verblijf zijn in 2017 wijzigingen aangebracht. Op een deel van de gladde wanden werden met een lijmkam rillen aangebracht. Mochten vleermuizen deze plek een keer vinden, dan hebben ze betere mogelijkheden om te hangen.

Zuidwest-Drenthe

Hunzedal, Borger

Ondanks de geïsoleerde ligging op een eilandje, dit jaar ook bij dit verblijf sporen van vandalisme. Maar goed, met een bootje kom je er natuurlijk prima bij. Gelukkig ging de deur wel nog open. Geen vleermuizen aanwezig; wel veel sporen van muizen. In het verblijf zijn dataloggers geplaatst; bij de voorzijde (deur) en achterin het verblijf.

Martensplek

Qua aantallen is het weer terug op een "normaal" niveau van ruim 30, dit jaar 32 in totaal. Dit jaar wel weer watervleermuizen, in tegenstelling tot vorig jaar. De rechter muur is er nat.

Vleermuisverblijf Tissing, Ruinen

De aantallen vleermuizen die hier verblijven zijn de afgelopen jaren redelijk constant. Het schommelt rond de 2-3 vleermuizen. Dit jaar waren het er 3. Het verblijf was goed vochtig.

Verblijf Mulder, Geeuwenbrug

Wat gezakt in aantal, van vorig jaar 24 naar nu 14. Wel nog drie soorten aanwezig.

Kelder Dickninge/Waterkelder Dickninge

In kelder Dickninge een record aantal van 80 vleermuizen. Voor de zomer is in de planning een nieuw deurkozijn te plaatsen (beton).

Vleermuiskelder Schoonhoven

Weer een behoorlijke stijging in dit verblijf. Vorig jaar waren het er 31 om dit jaar te stijgen naar wel 53 vleermuizen. Vooral de franjestaarten vinden dit verblijf blijkbaar erg aangenaam. De temp. in de tunnel was 7°C, de rel. vochtigheid was 89%. Er zijn verder geen bijzonderheden vermeld.

Spier, fam. Haar

Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van vorig jaar en het jaar daarvoor; weer 9 vleermuizen (allen grootoor). Lekker stabiel dus. Drie vleermuizen zaten in een (nieuw opgehangen) kast.

Vorrelvenen

Dit verblijf is niet bezocht (idem twee vorige jaren dus).

Vleermuiskelder Diever

Het blijft ontzettend jammer. Zo'n mooi verblijf, maar de vleermuizen weten het maar niet te vinden. De geleidende beplanting naar de invliegopening en opgaande beplanting er omheen moet zich nog verder ontwikkelen.

Munitiebunker Nieuw-Balinge (eerdere naamgeving Granaatbunker)

Het aantal dwergvleermuizen neemt nog verder toe. Van vorig jaar 29, naar dit jaar 36 en één gewone grootoorvleermuis.

Geluidswal A28, Spier (eerdere naamgeving Geluidswal Diever)

Hier werd de eerste vleermuis van het verblijf aangetroffen, één gewone grootoor.

Heinegoor

Er waren geen vleermuizen in het verblijf. Conclusie is dat het verblijf te droog is. In de planning staat nu om gaten te gaan maken in het doek boven het verblijf. Zodoende zal er hopelijk water in het verblijf lekken waardoor het vochtiger wordt. Ook zijn er datalogger geplaatst.

Achterin het verblijf bevindt zich een groot mierennest. Deze zit hier al een vijftal jaren. Gedurende het hele jaar(ook nu) zijn duizenden mieren actief en hebben de looproute door het gehele verblijf.

Klinkenvlier

De vele neerslag heeft er voor gezorgd dat er 40 cm water stond voor de ingang van het verblijf. Zonder lieslaarzen/waadpak was het niet toegankelijk. Het verblijf is daarom niet geteld bij de reguliere telronde. Het verblijf is later nog bezocht; er waren twee gewone grootoren.

Aardappelkelder Westersebos (eerdere naamgeving Schoonebeek Oostersebos Westersebosch)

Dit is een vrij nieuw verblijf; een aardappelkelder die enkele jaren geleden gerestaureerd is en geschikt is gemaakt voor vleermuizen. Er zijn nog geen vleermuizen aangetroffen. De condities in verblijf zijn goed. Er waren honderden segrijnslakken aanwezig, soms drie lagen dik.

Weijerswold

Nog een vrij nieuw verblijf; het is nu twee jaar in gebruik. Hier zijn nog geen vleermuizen aangetroffen. Vocht en temperatuur zijn in orde. De aanvliegroute is onderbroken. Geadviseerd is aan de eigenaar om beplanting neer te zetten zodat het voor vleermuizen beter te vinden is.

Sluiskelder Koppelsluis (Klazienaveen eerdere naamgeving Koppelsluis Erica of Koning Willem-Alexanderkanaal)

Het verblijf is sinds twee jaar in de telling opgenomen. Er zijn nog geen vleermuizen waargenomen.

In het voorste gedeelte stond erg veel water. Achterin lag meer puin en stond geen water. Naast de reeds aanwezige datalogger werd er nog een bijgeplaatst. Nu hangt er dus zowel voor- als achterin een datalogger. De resultaten van de metingen worden afgewacht om te kijken of er eventueel aanpassingen nodig zijn